

บทที่ 4

วิเคราะห์การสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย แบบสองสภาคือสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา เหตุผลที่มีสองสภาก็เพื่อให้วุฒิสภาเป็นสภาที่เสถียรในยุคเริ่มแรกที่มีการเปลี่ยนแปลง การปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเลือกส่วนใหญ่เข้าไปยังขาดการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีวุฒิสภาเพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ วุฒิสภาก็มีหน้าที่หลักในการกลั่นกรองกฎหมาย นอกจากนั้นการมีสองสภาก็เพื่อป้องกันความเป็นเผด็จการของสภาผู้แทนราษฎร เป็นการคานอำนาจประกันสิทธิเสรีภาพคุ้มครองการใช้อำนาจโดยมิชอบ และเพื่อตรวจสอบทั้งทางการเมืองการออกกฎหมายให้มีความรอบคอบมากยิ่งขึ้น

เมื่อถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นสภาที่เสถียรมีหน้าที่หลักในการกลั่นกรองกฎหมาย มาเป็นสภาตรวจสอบและสภาถอดถอนด้วย คือมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ สามารถถอดถอนบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำออกจากตำแหน่งได้ พร้อมกันนี้ก็สามารถให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรสำคัญได้ ซึ่งถือว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้อำนาจหน้าที่แก่วุฒิสภามากขึ้น จึงบัญญัติให้วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน แต่เมื่อวุฒิสภามาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ปฏิบัติหน้าที่ ก็เกิดปัญหาขาดความไม่เป็นอิสระไม่เป็นกลางในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่มีการเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองที่ตนอาศัยฐานคะแนนเสียงได้รับเลือกตั้งเข้ามา ดังนั้นเมื่อมาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงได้บัญญัติให้วุฒิสภามาจากสองที่มาและมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และมาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา แต่ก็ยังให้มีอำนาจหน้าที่เหมือนกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยที่มาของสมาชิกวุฒิสภามาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นี้สามารถแก้ปัญหาเรื่องความไม่เป็นอิสระและความเป็นกลางของวุฒิสภาได้ แต่ก็มีปัญหาเรื่องความชอบธรรมของสมาชิกวุฒิสภาประเภทที่มาจากกรรมการสรรหาเพราะยังขาดความยึดโยงกับประชาชน ด้วยคณะกรรมการสรรหาไม่ได้

ไม่ได้เป็นตัวแทนของประชาชน รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานในการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการสรรหา เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์เป็นลำดับต่อไป

1. วิเคราะห์อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติให้มีวุฒิสภาที่อำนาจหน้าที่หน้าที่ที่สำคัญได้ 5 ประการ คือ

1.1 อำนาจหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ เป็นการกลั่นกรองและยับยั้งกฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร ทั้งในส่วนของร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย ถือเป็นอำนาจหน้าที่หลักของของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 และที่สำคัญยังให้สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 สามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ตามมาตรา 138 (2)

1.2 อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินในลักษณะทางการเมือง เช่น การตั้งกระทู้ถาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ในที่ประชุมวุฒิสภา การเปิดอภิปรายทั่วไปอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการเปิดอภิปรายทั่วไป โดยไม่มีการลงมติในปัญหาที่อภิปราย วุฒิสภามีอำนาจขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

อีกประการหนึ่ง คือการตั้งคณะกรรมการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และเลือกสมาชิกหรือบุคคลที่มีได้เป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่กัอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาแล้วรายงานต่อวุฒิสภา ก็เป็นอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินเช่นกัน

1.3 อำนาจในการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรสำคัญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้อำนาจวุฒิสภาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรสำคัญ ซึ่งบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาส่วนใหญ่จะเป็นตุลาการและกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ เช่น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานศาลปกครองสูงสุด คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น

1.4 อำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้อำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงของรัฐ กรณีที่บุคคลนั้นมีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้ออกจากตำแหน่ง บุคคลที่วุฒิสภามีอำนาจลงมติถอดถอนออกจากตำแหน่ง เช่น นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการในองค์กรอิสระต่างๆ ผู้พิพากษา อัยการและผู้ดำรงตำแหน่งสูงตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม เป็นต้น

1.5 อำนาจหน้าที่อื่น ๆ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ในกรณีอื่น ๆ คือ

1.5.1 กรณีเป็นอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาโดยเฉพาะ เช่น การตราข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ตามมาตราที่ 134 การพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ให้สอบสวนสมาชิกวุฒิสภาในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุม ตาม มาตรา ที่ 131 เป็นต้น

1.5.2 กรณีวุฒิสภาประชุมร่วมกับสภาผู้แทนราษฎร เช่น การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติ เป็นต้น ตามมาตราที่ 193

1.5.3 กรณีวุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภา ในกรณีสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ เช่น การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม ตามมาตราที่ 19,189 เป็นต้น

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้วพบว่าจะมีอำนาจหน้าที่สำคัญที่ไม่ใช่เพียงการกลั่นกรองกฎหมายหรือเพียงสภาที่เลี้ยงดั่งแต่ก่อน อำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นมีดังนี้

ประการที่หนึ่ง อำนาจหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ให้อำนาจวุฒิสภาสามารถเสนอพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ทั้งที่รัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ก่อนหน้านี้ไม่มีปรากฏ

ประการที่สอง อำนาจในการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรสำคัญ โดยให้วุฒิสภาพิจารณาเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้กับบุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ก่อนที่จะนำขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งต่อไป ตำแหน่งที่วุฒิสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบนี้ ล้วนเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญทั้งสิ้น เช่น

ตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีก 8 คน

ตำแหน่งตุลาการในศาลปกครองให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุด

ตำแหน่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอื่นอีก 8 คน

ตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน 5 คน ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คนและกรรมการอื่นอีก 4 คน

ตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน 3 คน

ตำแหน่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน 7 คน ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอื่นอีก 6 คน

ตำแหน่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 7 คน ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอื่นอีก 6 คน

ตำแหน่งอัยการสูงสุด

ประการที่สาม อำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง อำนาจนี้บัญญัติไว้เพื่อใช้เป็นมาตรการควบคุมการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูง ก็คือการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ซึ่งเป็นวิธีการสำคัญที่จะใช้ในการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งเหล่านั้นว่ามีความเหมาะสมหรือสมควรสำหรับการดำรงตำแหน่งต่อไปอีกหรือไม่ และเป็นมาตรการที่จะทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือข้าราชการระดับสูงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และระมัดระวังในการใช้อำนาจของตนผู้ดำรงตำแหน่งที่อาจถูกร้องขอให้วุฒิสภำทำการถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้การถอดถอนบุคคลดังกล่าวจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีพฤติกรรมร้ายชัดปดติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการ

ยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง โดยมติของวุฒิสภาที่ให้พ้นจากตำแหน่ง จะต้องมียกเว้นเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ดังนั้น โดยภาพรวมแล้ว อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงมีอำนาจหน้าที่ไม่ต่างจากอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นในด้านนิติบัญญัติคือสามารถเสนอพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนได้อีกด้วย

2. วิเคราะห์ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติให้มีสมาชิกวุฒิสภา มาจากการสรรหาจำนวนหนึ่ง ก็เพื่อให้เป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง โดยไม่ สังกัดกลุ่มหรือไม่สังกัดพรรคการเมืองหรือไม่สังกัดกลุ่มผลประโยชน์ใด เพื่อมุ่งที่จะแก้ไขปัญหา ความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง แต่ก็ยังคงสภาพ ไว้ซึ่งสิทธิอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งบุคคลที่ทำหน้าที่ สรรหาเรียกว่าคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาทั้ง 7 คน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 113 นั้นพื้นฐานที่มาของ คณะกรรมการล้วนมีที่มาจากฝ่ายตุลาการเป็นส่วนใหญ่ คือ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งมาจากคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมาจากคณะกรรมการการเลือกตั้งตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 231 บัญญัติว่าการสรรหาและการเลือก ประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้งให้คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจำนวน เจ็ดคนซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา คัดเลือกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกอีก จำนวนหนึ่งคน จะเห็นคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาจากฝ่ายตุลาการถึง 5 คน ในจำนวนคณะกรรมการสรรหา 7 คน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งมาจากคณะกรรมการสรรหาจำนวน 7 คน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 243 คือ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกจำนวน 1 คน จะเห็นคณะกรรมการสรรหาหาคณะกรรมการตรวจการแผ่นดิน มาจากฝ่ายตุลาการถึง 5 คน ในจำนวนคณะกรรมการสรรหา 7 คน

ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 246 วรรค 3 บัญญัติให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะเห็นคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มาจากฝ่ายตุลาการถึง 3 คน ในจำนวนคณะกรรมการสรรหา 5 คน

ประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มาจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินโดยการสรรหาคณะกรรมการรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 204 วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา 206 และมาตรา 207 มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา ให้เป็นไปตามมาตรา 243 โดยให้มีคณะกรรมการสรรหาจำนวน 7 คนประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกจำนวน 1 คนจะเห็นคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มาจากฝ่ายตุลาการถึง 5 คน ในจำนวนคณะกรรมการสรรหา 7 คน

ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา 1 คน มาจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามอบหมาย

ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด 1 คน มาจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมอบหมาย

จะเห็นว่าคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภามาตรา 113 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีที่มาจากฝ่ายตุลาการโดยตรงถึง 3 คน และมาจากองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอีก 4 คนซึ่งคณะกรรมการอิสระตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีที่มาจากคณะกรรมการสรรหาที่มีจำนวนของผู้ที่มาจากฝ่ายตุลาการเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดความเชื่อมโยงว่าฝ่ายตุลาการใช้อำนาจสรรหาบุคคลเพื่อเข้าไปสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งฝ่ายวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ดูเสมือนเข้าไปก้าวล่วงต่ออำนาจขององค์กรนิติบัญญัติและอาจจะล่วงเลยไปถึงอำนาจของ

องค์กรฝ่ายบริหารเนื่องจากว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร โดยผ่านทางรัฐสภาเมื่ออำนาจของตุลาการเข้าไปก้ำกวลอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารได้ ก็จะทำให้ระบบการปกครองที่ใช้หลักของการถ่วงดุลในลักษณะของการแบ่งแยกอำนาจ ตามทฤษฎีของมองเตสกีเออ เบียงเบนไป เพราะการที่คณะกรรมการสรรหาซึ่งส่วนใหญ่มีที่มาจากองค์กรตุลาการมีอำนาจในการวินิจฉัยบรรดคดีไปมีส่วนร่วมกับการสรรหาสมาชิกของวุฒิสภาย่อมถือเป็นการขัดกับหลักการแบ่งแยกอำนาจองค์กรทั้ง 3 ซึ่งตามหลักต้องมีความเป็นอิสระต่อกัน ไม่มีการใช้อำนาจสองอำนาจในองค์กรเดียว

และเมื่อพิจารณาตามหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน สมาชิกวุฒิสภาเป็นตัวแทนของประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตย รวมทั้งการคานอำนาจและถ่วงดุลอำนาจตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาแล้ว สมาชิกวุฒิสภาก็ควรได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน การให้คณะกรรมการสรรหาทั้ง 7 คนเป็นผู้มีอำนาจสรรหาสมาชิกวุฒิสภาจึงอาจขัดกับหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน

3. วิเคราะห์ความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงระหว่างอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภากับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550

อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาที่ผ่านมาในอดีตส่วนใหญ่เป็นสภากลั่นกรองและยับยั้งกฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร ทั้งในส่วนของร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย ถือเป็นอำนาจหน้าที่หลักของวุฒิสภา เพราะที่มาของสภาวุฒิสภาส่วนใหญ่มาจากการแต่งตั้งไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเหมือนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้วุฒิสภาสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ สามารถให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรสำคัญ ซึ่งบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาส่วนใหญ่จะเป็นตุลาการและกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ เช่น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น สามารถถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง เป็นการถอดถอนบุคคลที่มีพฤติกรรมร้ายชัดคปคิต ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการ

ยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้ออกจากตำแหน่ง บุคคลที่วุฒิสภามีอำนาจลงมติถอดถอนออกจากตำแหน่ง เช่น นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ ผู้พิพากษา อัยการและผู้ดำรงตำแหน่งสูงตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม เป็นต้น

เพื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภามาตรฐานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีอำนาจหน้าที่ค่อนข้างมากตั้งแต่อำนาจหน้าที่ด้านนิติบัญญัติที่สามารถเสนอพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ สามารถให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรสำคัญได้ สามารถถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงได้ วุฒิสภามาตรฐานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงไม่ได้มีฐานะเพียงแค่สภาถ่วงดุลอำนาจเหมือนดังในอดีต แต่มีอำนาจทั้งเสนอร่างกฎหมาย เป็นสภาตรวจสอบและสภาถอดถอนด้วย ดังนั้นเมื่อมีอำนาจหน้าที่มากขึ้นที่มาของสมาชิกวุฒิสภาก็ต้องมี ความชอบธรรมตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้นตามไปด้วย การที่ให้สมาชิกวุฒิสภาส่วนหนึ่ง มาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาทั้ง 7 คนซึ่งมีที่มาไม่เชื่อมโยงกับปวงชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจธิปไตยจึงดูไม่สอดคล้องกันระหว่างอำนาจของวุฒิสภากับที่มาของวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาและที่มาของสมาชิกวุฒิสภามาตรฐานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 กับรัฐธรรมนูญต่างประเทศ

จากบทที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวุฒิสภาที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญต่างประเทศ 3 ประเทศคือ ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งปกครองในระบบกึ่งประธานาธิบดี รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ค.ศ.1958 กำหนดให้เป็นแบบสภาคู่ (Bicameralism) ซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนและวุฒิสภาซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดยอ้อมการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยอ้อมมีส่วนคล้ายกับการสรรหาสมาชิกวุฒิสภามาตรฐานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่มีคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้สรรหาสมาชิกวุฒิสภา ผิดกันแต่คณะกรรมการสรรหาของประเทศไทยไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนส่วนคณะกรรมการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของฝรั่งเศสจะเป็นตัวแทน (Suffrage Indirect) มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาภาคที่ได้รับเลือกตั้ง สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล เรียกว่าคณะผู้เลือกตั้งที่มาจากการ

เลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดหรือท้องถิ่น ประเทศเบลเยียมซึ่งที่มาของสมาชิกวุฒิสภาของประเทศเบลเยียมมีที่มาแบบผสมมีส่วนคล้ายกับวุฒิสภาของประเทศไทย คือ สมาชิกวุฒิสภาประเทศเบลเยียมมีที่มาจาก 3 ประเภท คือ จากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนจำนวนครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 54 แห่งรัฐธรรมนูญเบลเยียม และมาจากการสรรหาหรือเลือกตั้งโดยอ้อม คือ สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งโดยสภาจังหวัด และสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการเลือกจากวุฒิสภา และประเภทสุดท้ายมาโดยสิทธิ (Senators by right) ได้แก่ เจ้าฟ้าชายที่อยู่ในอันดับการสืบราชสันตติ และสุดท้ายคือประเทศอินเดีย ซึ่งที่มาของสมาชิกวุฒิสภาของประเทศอินเดียมาจากการเลือกตั้งทางอ้อมโดยสภานิติบัญญัติประจำรัฐ และมาจากการคัดสรรหรือสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปศาสตร์ อักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ โดยประธานาธิบดีแห่งอินเดีย มีส่วนคล้ายกับการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แต่มีข้อต่างกันที่ประเทศอินเดียให้อำนาจประธานาธิบดีเป็นผู้สรรหา แต่ประเทศไทยให้อำนาจคณะกรรมการสรรหา และประเทศอินเดียยังมีวุฒิสภาที่มีที่มาจากกรเลือกตั้งของสภานิติบัญญัติประจำรัฐด้วย ซึ่งผู้วิจัยจักได้วิเคราะห์เป็นลำดับไป

4.1 ประเทศฝรั่งเศส อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาของฝรั่งเศสในทางนิติบัญญัติ ในการเสนอร่างกฎหมาย การจัดทำกฎหมาย หรือการตรารัฐธรรมนูญ สามารถกระทำได้ แต่ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของรัฐบาล ซึ่งก็ถือเป็นความร่วมมือกันในการตรากฎหมายระหว่างรัฐสภากับรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบ เพราะกฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา รัฐบาลจะเป็นผู้เสนอเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศสเน้นความสำคัญของรัฐบาลควบคู่ไปกับการจำกัดอำนาจในการออกกฎหมายของรัฐสภา ซึ่งจะทำให้เฉพาะเรื่องที่จะกระทำได้โดยการที่นายกรัฐมนตรี และสมาชิกรัฐสภา รวมถึงสมาชิกวุฒิสภาจะเสนอให้สภาใดพิจารณาก่อนก็ได้เว้นแต่เป็นร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงิน นายกรัฐมนตรี ต้องเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อนเท่านั้นซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจในการเสนอร่างกฎหมายของวุฒิสภาไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นั้นจะเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาไทยก็มีข้อจำกัดในเรื่องการเสนอร่างกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้เฉพาะการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่สมาชิกวุฒิสภาฝรั่งเศสสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติทั่วไปได้ ยกเว้นร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ส่วนการพิจารณากลับกรองกฎหมายของวุฒิสภาฝรั่งเศสนั้น วุฒิสภาฝรั่งเศสมิได้มีอำนาจอย่างแท้จริงในการที่จะให้ความเห็นชอบ เพื่อยกเลิกร่างกฎหมาย มีเพียงอำนาจในการพิจารณากลับกรองร่างกฎหมาย

เท่านั้น โดยอำนาจในการให้ความเห็นชอบ หรืออนุมัติร่างกฎหมายอยู่ที่สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจของวุฒิสภาไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็อาจมีข้อแตกต่างกันในรายละเอียดในขั้นตอนการตั้งกรรมาธิการร่วมเพราะประเทศฝรั่งเศส ร่างกฎหมายก็ต้องผ่านการพิจารณาจากทั้งสองสภาเพื่อให้ทั้งสองสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้พิจารณาร่างกฎหมายที่มีเนื้อหาเดียวกัน 2 สภามีความเห็นไม่ตรงกัน ร่างกฎหมายฉบับนั้นก็จะถูกส่งกลับไปกลับมาระหว่าง 2 สภา (la navette) ซึ่ง นายกรัฐมนตรีสามารถขอให้มีการตั้ง “คณะกรรมการร่วมกัน” (une commission mixte paritaire) ประกอบด้วยสมาชิกที่มีลักษณะแตกต่างกับของไทย กล่าวคือ คณะกรรมาธิการร่วมกันของฝรั่งเศสประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา 7 คนและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 7 คน ทำหน้าที่พิจารณาร่างกฎหมายเพื่อให้ได้ข้อยุติ แต่หาก คณะกรรมาธิการร่วมกันไม่สามารถตกลงกันได้ อีก ร่างกฎหมายนั้นจะถูกส่งไปให้ทั้งสองสภาพิจารณาอีกครั้ง และหลังจากนั้นสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด ในกรณีดังกล่าว สภาผู้แทนราษฎรอาจนำร่างที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกันหรือร่างที่ผ่านการพิจารณาครั้งสุดท้ายของสภาผู้แทนราษฎรซึ่งอาจมีการแปรญัตติโดยความเห็นชอบของวุฒิสภาแล้ว มาเป็นร่างที่ใช้ในการพิจารณาก็ได้ ซึ่งสุดท้ายอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมายของวุฒิสภาไทยและฝรั่งเศสก็มีอำนาจจำกัดเพราะถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบแต่สภาผู้แทนราษฎรยื่นหลักการเดิมไม่แก้ไข วุฒิสภาก็มีอำนาจเพียงยับยั้งร่างกฎหมายนั้นได้ ตามระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนดเท่านั้น

อำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร ซึ่งวุฒิสภาฝรั่งเศสสามารถกระทำได้โดยมีวิธีการที่สำคัญ คือ ตั้งกระทู้ถาม (Les Questions) แต่ไม่มีอำนาจในการที่จะลงมติ ไม่ไว้ใจฝ่าย ตั้ง คณะกรรมาธิการวุฒิสภา เพื่อพิจารณาศึกษา สอบสวนการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร เมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหารของวุฒิสภาไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนนี้ก็มิได้แตกต่างกัน แต่วุฒิสภาไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมฝ่ายบริหารที่มากกว่าคือสามารถถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในระดับสูงได้ ส่วนวุฒิสภาฝรั่งเศสสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐของฝรั่งเศสปี ค.ศ.1958 มาตรา 47 ได้กำหนดวิธีการพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับงบประมาณ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาไม่ให้ความเห็นชอบกับร่างกฎหมาย

เกี่ยวกับงบประมาณ ในการพิจารณาครั้งแรกภายในกำหนดเวลา 40 วันนับจากวันที่ได้รับร่างกฎหมายนั้น ให้รัฐบาลส่งร่างกฎหมายดังกล่าวให้วุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด 15 วันหลังจากนั้นให้นำบทบัญญัติในมาตรา 45 มาใช้บังคับ ในกรณีที่รัฐสภาดังกล่าว ไม่ให้ความเห็นชอบในร่างกฎหมายนั้น ภายในกำหนด 70 วันรัฐบาลอาจประกาศใช้ร่างกฎหมายนั้น โดยตราเป็นรัฐกำหนดได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าอำนาจในส่วนนี้เป็นเพียงแค่การยับยั้งกฎหมายเกี่ยวกับงบประมาณในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เพราะที่สุดท้ายฝ่ายบริหารก็มีอำนาจตราเป็นรัฐกำหนดประกาศใช้ได้

ส่วนที่มาของวุฒิสภาฝรั่งเศสมาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม วุฒิสภาเป็นผู้แทนขององค์กรปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ ของสาธารณรัฐ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับที่ 696 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2003 ระบุให้สมาชิกวุฒิสภา มีวาระในการดำรงตำแหน่งลดลงเป็น 6 ปี โดยให้มีการเลือกตั้งสมาชิกจำนวนครึ่งหนึ่ง ของสมาชิกทั้งหมดใหม่ทุก ๆ 3 ปี ตามชุดของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือชุด 1 และชุด 2 เขตเลือกตั้งของวุฒิสภาที่มาจากจังหวัดและจังหวัดโพ้นทะเล จะใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยถือเกณฑ์อัตราว่า ประชากร 150,000 คน ต่อสมาชิกวุฒิสภา 1 คน และหากจังหวัดนั้น มีประชากรเกิน 250,000 คน ก็ให้มีวุฒิสภาเพิ่มขึ้นอีก 1 คน การเลือกตั้ง เป็นการเลือกตั้งโดยอ้อมจะเลือกผ่านตัวแทน (Suffrage Indirect) ที่กระทำโดยคณะผู้เลือกตั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้ว พบว่ามีข้อแตกต่างกันคือ สมาชิกวุฒิสภาไทยมีที่มาจาก 2 ส่วน คือ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งส่วนหนึ่ง และมาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาส่วนหนึ่ง

เมื่อวิเคราะห์อำนาจหน้าที่และที่มาของวุฒิสภาฝรั่งเศสแล้วพบว่าวุฒิสภาฝรั่งเศสมีอำนาจหน้าที่ค่อนข้างน้อยในด้านควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล ทั้งที่มีที่มาจากเลือกตั้งซึ่งถือว่ายึดโยงกับประชาชนและหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปกครองระบอบกึ่งประธานาธิบดี ที่ออกแบบให้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติในการควบคุมฝ่ายบริหารลดลง แต่ที่เป็นเอกลักษณ์ของวุฒิสภาฝรั่งเศสก็คือสามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นพร้อมกันไปด้วยได้ เช่น อาจเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพร้อมๆกันได้ แต่ไม่อาจดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้

4.2 ประเทศเบลเยียม อำนาจในทางนิติบัญญัติ วุฒิสภาเบลเยียมมีอำนาจในการเสนอร่างกฎหมายและอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมายซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้ว วุฒิสภาไทยก็มีอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่มีอำนาจในการเสนอร่าง

พระราชบัญญัติทั่วไป ส่วนอำนาจในการพิจารณากลับกรองกฎหมายของวุฒิสภาไทยมีอำนาจในการพิจารณากลับกรองกฎหมายทุกฉบับที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎร แต่วุฒิสภาเบลเยียม ถ้าสมาชิกวุฒิสภาต้องการตรวจสอบกฎหมายที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีสมาชิกวุฒิสภาอย่างน้อย 15 คน เข้าชื่อเพื่อร้องขอตรวจสอบพระราชบัญญัตินั้น ๆ แต่ถ้าไม่มีสมาชิกวุฒิสภาท่านใดจิตใจที่จะตรวจสอบก็ให้ประกาศใช้กฎหมายนั้นได้ และ ถ้ามีความเห็นขัดกับสภาผู้แทนราษฎรให้ถือว่าความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎรเป็นฝ่ายถูก วุฒิสภาเบลเยียมร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจในการให้ความเห็นชอบในกฎหมายสำคัญต่าง ๆ เช่น รัฐธรรมนูญและกฎหมายเชิงข้างมากแบบพิเศษซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของสหพันธรัฐร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรในฐานะรัฐสภา และวุฒิสภาเบลเยียมยังสามารถพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนบุคคลหรือท้องถิ่นได้

ส่วนอำนาจหน้าที่ในด้านการควบคุมฝ่ายบริหารทั้งสมาชิกวุฒิสภาไทย และสมาชิกวุฒิสภาเบลเยียมมีอำนาจในการตั้งกระทู้ถามต่อคณะรัฐมนตรี ไม่ต่างกันในส่วนอื่นวุฒิสภาเบลเยียมมีอำนาจควบคุมรัฐบาลโดยการสอบสวน (Right of Inquiry) ร่วมสภาผู้แทนราษฎร โดยตั้งบุคคลที่เป็นสมาชิกสภาของตนเองขึ้นมาเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการสอบสวนแบบพิเศษ กรรมการมีหน้าที่ทำรายงานต่อสภาภายในระยะเวลาที่กำหนด และวุฒิสภาเบลเยียมยังมีอำนาจหน้าที่ควบคุมงานด้านการสืบราชการลับ โดยให้วุฒิสภากำกับดูแลคณะกรรมการสามัญด้านการสืบราชการลับ

ในส่วนของวุฒิสภาไทยนั้น มีอำนาจหน้าที่ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรสำคัญตามรัฐธรรมนูญได้ และยังมีอำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่งหรือให้พ้นจากตำแหน่งด้วยได้ด้วย เมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจหน้าที่ในส่วนนี้กับวุฒิสภาเบลเยียมแล้วพบว่าใกล้เคียงกับอำนาจหน้าที่ในการควบคุมฝ่ายรัฐบาลในการสอบสวน แต่วุฒิสภาเบลเยียมมีรูปแบบการควบคุมร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรและทำในรูปของคณะกรรมการ เมื่อกรรมการมีความเห็นอย่างไรในเรื่องที่ดำเนินการก็ต้องให้รัฐสภาให้ความเห็นอีกครั้งหนึ่ง ไม่เหมือนกับวุฒิสภาไทยซึ่งมีอำนาจสมบูรณ์ในเรื่องการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่ง และวุฒิสภาเบลเยียมมีบทบาทสำคัญในการยุติความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นระหว่างสภามลรัฐและสภาของรัฐบาลกลาง คณะกรรมการที่ปรึกษารัฐบาลกลาง จึงประกอบด้วยวุฒิสภาซึ่งเป็นผู้แทนจากรัฐบาลมลรัฐและรัฐบาลกลางร่วมกันพิจารณาในเรื่องกฎหมายสำคัญและเรื่องที่เกี่ยวข้องระหว่างมลรัฐและรัฐบาล โดยจะใช้ความเห็นที่เป็นเอกฉันท์มาใช้ในการตัดสินใจขั้นสุดท้าย

ส่วนที่มาของสมาชิกวุฒิสภาเบลเยียมมีที่มาถึง 4 ประเภท คือ มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง มาจากการสรรหาของสภาประชาคมระดับมลรัฐ มาจากการร่วมกันเลือกของ

วุฒิสภา และมาจากการได้สิทธิ เมื่อเปรียบเทียบกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้ว จะเห็นว่าวุฒิสภาไทยมีที่มาจาก 2 ประเภท คือ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และมาจากการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา ซึ่งที่ต้องบัญญัติให้มี 2 ประเภทก็เพื่อให้ได้ตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง และตัวที่มาจากองค์กรภาครัฐ ภาควิชาการและภาควิชาชีพ ต่าง ๆ ส่วนวุฒิสภาเบลเยียมมีที่มาจากหลายประเภทก็เพราะ ให้ได้ตัวแทนจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงซึ่งเหมือนกับประเทศไทย และให้ได้ตัวแทนของมลรัฐ ตัวแทนของกลุ่มเชื้อชาติซึ่งมีความแตกต่างกันด้านภาษา และชนเผ่าที่หลายหลายภายในประเทศ

4.3 ประเทศอินเดีย อำนาจในทางนิติบัญญัติ ราชสภาของอินเดียมีอำนาจในการเสนอร่างกฎหมายและอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมายซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้ว วุฒิสภาไทยก็มีอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่มีอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติทั่วไปโดยปกติจะเริ่มเสนอกฎหมายจากสภาใดสภาหนึ่งก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุมัติจากทั้งสองสภา แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้ ประธานาธิบดีจะเรียกประชุมสภาทั้งสองร่วมกัน โดยให้วินิจฉัยด้วยคะแนนเสียงข้างมาก ซึ่งโลกสภามีสมาชิกมากกว่าราชสภาประมาณ 2 เท่า จึงย่อมได้เปรียบในการลงคะแนนเสียง ในกรณีร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงินจะต้องเริ่มเสนอจากโลกสภาเพียงแห่งเดียว แต่เมื่อผ่านโลกสภาแล้วต้องส่งไปให้ราชสภาเพื่อขอคำแนะนำซึ่งโลกสภาจะรับหรือไม่ก็ได้ ถ้าราชสภาไม่ส่งกลับคืนมาให้ หรือไม่ให้ความเห็นเสนอแนะใด ๆ ภายใน 14 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างกฎหมายจากโลกสภา กฎหมายนั้นถือเป็นอันผ่านการพิจารณาของทั้งสองสภาแล้ว ในการพิจารณาร่างกฎหมายของราชสภานั้น ราชสภามีสิทธิเพียงพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบเท่านั้น ไม่มีสิทธิแก้ไขเพิ่มเติมในรายละเอียด มีหน้าที่เพียงศึกษาและให้ความเห็นต่อสภาเท่านั้น และกรณีที่มีความเห็นขัดแย้งกันของโลกสภาและราชสภา ก็จะมีการประชุมร่วมกันของทั้งสองสภาเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนั้นร่วมกัน โดยมีประธานาธิบดีเป็นประธานในที่ประชุมร่วมกัน เมื่อเปรียบเทียบกับวุฒิสภาไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 วุฒิสภาไทยมีหน้าที่ในการพิจารณากลั่นกรองกฎหมายเช่นเดียวกับราชสภาอินเดีย แต่วุฒิสภาไทยมีสิทธิแก้ไขเพิ่มเติมในรายละเอียดในชั้นกรรมาธิการได้

อำนาจหน้าที่ในด้านการควบคุมฝ่ายบริหาร ราชสภาของอินเดีย นอกจากการตั้งกระทู้ถามแล้วยังสามารถอภิปรายทั่วไป หรือเปิดอภิปรายเพื่อตำหนิรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล หรือทั้งคณะหรือเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีร่วมกับโลกสภาได้ ซึ่งต่างจากวุฒิสภาไทยที่ไม่มีอำนาจในการอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหาร นอกจากนั้นวุฒิสภาอินเดียยังมีอำนาจ

หน้าที่ร่วมกับโลกสภาในการเลือกตั้ง ประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี ผู้พิพากษาศาลสูงสุด ผู้พิพากษาศาลสูง อธิบดีกรมอัยการ อธิบดีกรมบัญชีกลาง ฯลฯ และสามารถถอดถอน หรือปลดออกจากตำแหน่งดังกล่าวได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับวุฒิสภาไทยแล้ววุฒิสภาไทยมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรสำคัญตามรัฐธรรมนูญได้ และยังมีอำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่งหรือให้พ้นจากตำแหน่งด้วยได้ด้วย โดยไม่ต้องใช้อำนาจร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหมือนอินเดีย

ในส่วนที่มาของสมาชิกวุฒิสภาอินเดียมาจาก 2 ประเภท คือ มาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม คือเลือกโดยสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ และมาจากการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวรรณคดี ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ของประธานาธิบดี เมื่อเปรียบเทียบกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้ว จะเห็นว่าวุฒิสภาไทยมีที่มาจาก 2 ประเภท คือ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และมาจากการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา จะเห็นว่าสภานิติบัญญัติแห่งรัฐของอินเดียมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในรัฐนั้น ส่วนคณะกรรมการสรรหาของไทยไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง สภานิติบัญญัติแห่งรัฐของอินเดียจึงถือว่ายึดโยงกับประชาชน ส่วนสมาชิกราชยสภาที่มาจากการสรรหาของประธานาธิบดี จะสรรหาในรูปบุคคล ซึ่งแตกต่างจากสมาชิกวุฒิสภาของไทยที่สรรหาในรูปคณะกรรมการ แต่ประธานาธิบดีอินเดียได้รับการเลือกตั้งโดยอ้อมจากประชาชน คือได้รับเลือกจากสมาชิกสภาทั้งสองสภาของรัฐบาลกลาง และสมาชิกสภานิติบัญญัติของรัฐ แต่คณะกรรมการสรรหาของไทย 7 คน เป็นโดยตำแหน่ง 5 คน และเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาอบหมาย 1 คน เป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมอบหมาย 1 คน

5. วิเคราะห์ความชอบธรรมของการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550

5.1 วิเคราะห์ความชอบธรรมตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ความชอบธรรมตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยประกอบด้วยหลักการใหญ่ ๆ 3 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

ประการแรก การเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจ หรือที่มา ตามระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน การลงคะแนนเสียงของประชาชนจึงเป็นที่มาของความชอบ

ธรรมทางการเมือง หรือที่เรียกว่า เสียงประชาชนคือเสียงสวรรค์ (vox populi, vox dei) ผู้ที่ชนะการเลือกตั้งก็จะมี ความชอบธรรมเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีเหตุผล (legal-rational legitimacy)

ประการที่สอง ความสัมฤทธิ์ผลในการปกครองบริหาร จะมีความสำคัญยิ่งในกรณีที่สังคมมีปัญหาวิกฤตอย่างหนัก ประชาชนต้องการให้มีการแก้ปัญหาโดยเร็ว การให้น้ำหนักความชอบธรรมทางการเมืองในการเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจตามกติกาหรือตามครรลองนั้นอาจจะลดน้อยลง สิ่งที่ประชาชนต้องการจะเห็นก็คือคนที่มีความรู้ความสามารถ มีความกล้าหาญเข้ามาแก้ปัญหา ดังนั้น บุคคลที่เข้ามาสู่ตำแหน่งอำนาจแม้จะไม่มี ความชอบธรรมทางการเมืองเนื่องจากการละเมิดกติกา เช่น เข้ามาโดยใช้กำลังนั้น จะต้องริบสร้าง ความชอบธรรมด้วยผลงานในการแก้ปัญหาและด้วยนโยบายที่จะพัฒนาประเทศเพื่อความผาสุกของประชาชน ความชอบธรรมทางการเมืองจากผลงานจะบดบังการขาดความชอบธรรมทางการเมืองในการเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจได้กลับกัน บุคคลที่มีความชอบธรรมทางการเมืองในการเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจอย่างสมบูรณ์ เช่น มาจากการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงอย่างท่วมท้น แต่ถ้านโยบายในการแก้ปัญหาและการพัฒนานั้นมีผลงานที่ไม่น่าพอใจ ก็จะเสียความชอบธรรมในส่วนของผลงานในส่วนนี้ สิ่งที่ประชาชนจะทำได้ภายใต้ระบบการเมืองแบบเปิดก็คือ การรอให้มีการเปลี่ยนตัวผู้เข้ามาบริหารประเทศด้วยการเลือกตั้ง

ประการที่สาม พฤติกรรมทางการเมืองและบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับกฎหมาย ศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณี ความชอบธรรมทางการเมืองในส่วนนี้ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมืองและการแสดงออกที่สอดคล้องกับกฎหมาย ศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณี รวมทั้งบุคลิกภาพนั้น เป็นส่วนสำคัญนอกเหนือจากความชอบธรรมในส่วนที่หนึ่งคือได้แก่การเข้าสู่ตำแหน่ง และส่วนที่สองได้แก่ผลงาน โดยความชอบธรรมในส่วนที่หนึ่งและส่วนที่สองจะคลายความเข้มข้นลงเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้คือ

ก) ผู้ดำรงตำแหน่งอำนาจรัฐละเมิดกฎหมาย และกระทำการขัดต่อหลักนิติธรรม การละเมิดกฎหมายนั้นเป็นได้ทั้งในส่วนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือตะแบงตีความกฎหมายเพื่อความสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นอันตรายในตัวของมันเอง หรือการออกกฎหมายที่มีลักษณะที่ขัดแย้งหรือกำกวมกับการขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการบริหารประเทศ ความไม่ถูกต้องตามกฎหมายย่อมจะนำไปสู่ความเสียความชอบธรรมทางการเมือง

ข) ศีลธรรม กรณีที่เกี่ยวกับความชอบธรรมทางการเมืองโดยตรงก็คือเรื่องอื้อฉาวในการฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งถ้าเป็นการฉ้อฯ ที่ผิดกฎหมายอย่างชัดเจนก็จะขัดแย้งกับการละเมิดกฎหมายที่กล่าวมาแล้วด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีกำกวมในลักษณะของผลประโยชน์ทับซ้อนก็จะนำไปสู่ความสงสัยในความซื่อสัตย์สุจริต ทำให้ความชอบธรรมทางการเมืองของผู้ครองอำนาจรัฐที่มีอยู่

ในประการที่หนึ่งและสองถูกลดน้ำหนักลงได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับศีลธรรมอีกส่วนหนึ่งก็คือ พฤติกรรมส่วนตัว เช่นถ้าผู้นำทางการเมืองมีพฤติกรรมส่วนตัวในเรื่องชู้สาว ซึ่งขัดต่อศีลธรรมอันดีต่อสังคมนั้น ๆ เช่น สังคมอังกฤษจะถือเรื่องนี้ออชวาทในทางเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องใหญ่ แต่อาจจะไม่ขัดกับค่านิยมสังคมของฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม ความเสียหายในส่วนนี้ก็อาจมีปัญหारेื่องความชอบธรรมได้ และผู้ดำรงตำแหน่งควรระมัดระวัง

ค) ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีการปฏิบัติมาช้านาน ถ้าถูกละเมิดโดยผู้นำทางการเมืองก็จะกลายเป็นประเด็นปัญหาความชอบธรรมทางการเมืองขึ้นมาได้ ในกรณีประเทศไทยนั้นจะเห็นว่าผู้นำประเทศจะต้องมีส่วนในการส่งเสริมศาสนา ในสมัยโบราณทั้งเจ้าและขุนนางต่างก็มีวัดที่อยู่ในความอุปถัมภ์ของตน ในปัจจุบันจะมีการทอดกฐิน ทอดผ้าป่า และงานการกุศลต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบพิธีกรรมของรัฐ รวมทั้งของชุมชน ผู้นำทางการเมืองใดก็ตามที่มองข้ามในส่วนที่เป็นกฎหมาย ศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ก็จะมีปัญหาในเรื่องความชอบธรรมได้

เมื่อพิจารณาถึงการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ว่ามีความชอบธรรมตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยหรือไม่อย่างไรก็ต้องพิจารณาถึงที่มาของความชอบธรรมตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยก่อน ความชอบธรรมตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในปัจจุบันคือการยอมรับต่อองค์กรใช้อำนาจสูงสุดของรัฐที่ทำงานภายใต้หลักการถือเจตนารมณ์ของประชาชนเป็นสำคัญ เจตนารมณ์ของประชาชนแสดงออกโดยผ่านตัวแทน นั่นคือระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน โดยการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน และการเลือกตั้งนั้นต้องมีความเป็นอิสระ บริสุทธิ์และยุติธรรม วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีที่มาสองส่วน ส่วนหนึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนซึ่งถือว่ามี ความชอบธรรมเรื่องการเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจหรือที่มา อีกส่วนหนึ่งมาจากการสรรหาของ คณะกรรมการสรรหา 7 คน มีที่มาจากฝ่ายตุลาการโดยตรงถึง 3 คน และมาจากองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอีก 4 คน คณะกรรมการสรรหาทั้ง 7 คน ยังขาดการเชื่อมโยงของประชาชน

แต่เมื่อพิจารณาความชอบธรรมในผลสัมฤทธิ์ในการทำงานแล้วพบว่าสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหามีผลงานอยู่ในระดับดี ส่วนความชอบธรรมในด้านพฤติกรรมทางการเมืองและบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับกฎหมาย ศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณี แล้วพบว่าโดยภาพรวมสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหายังไม่มีการกระทำผิดกฎหมาย หรือละเมิดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาน ถือว่าในส่วนผลสัมฤทธิ์ในการทำงานและพฤติกรรมทางการเมือง

และบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับกฎหมาย ศีลธรรม และวัฒนธรรมประเพณีในภาพรวม สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา ก็ยังมีความชอบธรรมอยู่

5.2 วิเคราะห์ความชอบธรรมของคณะกรรมการสรรหา

เมื่อพิจารณาคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการสรรหาซึ่งประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ประธานกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาในศาลฎีกาและตุลาการในศาลปกครองสูงสุด คณะกรรมการสรรหาทั้ง 7 คน มีที่มาจากฝ่ายตุลาการโดยตรง 3 คน และมาจากองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอีก 4 คน จึงทำให้เห็นความเชื่อมโยงว่าฝ่ายตุลาการใช้อำนาจสรรหาบุคคลเพื่อเข้าไปสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ดูเสมือนเข้าไปก้าวล่วงต่ออำนาจขององค์กรนิติบัญญัติและอาจจะล่วงเลยไปถึงอำนาจขององค์กรฝ่ายบริหารเนื่องจากว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารโดยผ่านทางรัฐสภา เมื่ออำนาจของตุลาการเข้าไปก้าวล่วงอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารได้ ก็จะทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่ใช้หลักของการถ่วงดุลในลักษณะของการแบ่งแยกอำนาจเบี่ยงเบนไป แต่เหตุที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภาส่วนหนึ่งมาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาทั้ง 7 ท่านก็เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่มาจากการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งอย่างเดียว และผลปรากฏว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาส่วนใหญ่ มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในลักษณะเป็นสามีหรือภรรยา กัน จึงได้ฉายาว่า “สภาฟัว สภาเมีย” หรือเป็นเครือข่ายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจของวุฒิสภาที่ขาดหลักธรรมาภิบาล มีการเอื้อประโยชน์ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือพรรคการเมือง ที่ตนมีความเกี่ยวข้องพันธุอยู่

และเมื่อมองความชอบธรรมในความสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาวุฒิสภาที่มาจากการสรรหามีผลงานอยู่ในเกณฑ์ดี และพฤติกรรมทางการเมืองและบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับกฎหมาย ศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณี โดยภาพรวมสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา ยังไม่มีการกระทำผิดกฎหมาย หรือละเมิดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาน จึงถือได้ว่าความสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติหน้าที่ และพฤติกรรมทางการเมือง บุคลิกภาพที่สอดคล้องกับกฎหมาย ศีลธรรม และวัฒนธรรมประเพณีในภาพรวม สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา ย่อมมีความชอบธรรม

5.3 วิเคราะห์ความชอบธรรมตามเกณฑ์มาตรฐานในการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา

ประเด็นปัญหาเกณฑ์มาตรฐานในการสรรหา ที่เกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจ ของ คณะกรรมการสรรหา มีอยู่ 2 กรณี คือ

5.3.1 การใช้ดุลยพินิจพิจารณาความเหมาะสมของผู้รับการสรรหา

รัฐธรรมนูญมาตรา 114 บัญญัติว่า ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสม จากผู้ได้รับการเสนอชื่อ จากองค์กรต่าง ๆ ในภาควิชาการ ภาครัฐภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ ของวุฒิสภาเป็นสมาชิกวุฒิสภาเท่าจำนวนที่จะพึงมีตามที่กำหนดในมาตรา 111 วรรคหนึ่งในการ สรรหาบุคคล ตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จะเป็น ประโยชน์ในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเป็นสำคัญ และให้คำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มี ความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศ สัดส่วนของ บุคคลในแต่ละภาคตามวรรคหนึ่งที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาฯ ได้ใช้ดุลยพินิจโดย วางกรอบว่า “...ให้คำนึงถึง...” นึกคิดว่าคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาได้มีการใช้ดุลยพินิจใน การกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข หรือประกาศข้อกำหนดใด ๆ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา สรรหาเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้วหรือยัง จะเลือกสรรอย่างไร ให้ ได้บุคคลจาก ภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน จะ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาประกอบด้วยบุคคลจากภาคส่วนใด จำนวนเท่าใด และจะให้โอกาสกับ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมอย่างไร ด้วยวิธีใดแม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจะกำหนดว่า “ผลการพิจารณา ของคณะกรรมการสรรหาให้ถือเป็นที่สุด” แต่เพื่อความโปร่งใสและเพื่อให้ได้ข้อยุติร่วมกันอย่าง ยุติธรรมจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่คณะกรรมการสรรหาจะได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน เอาไว้ตั้งแต่ต้นว่า คณะกรรมการสรรหาจะใช้ดุลยพินิจบนพื้นฐานของความถูกต้องชอบธรรม ประกอบด้วยหลักเกณฑ์เช่นไรในการพิจารณาเพื่อให้สถานะของคณะกรรมการสรรหาได้รับความ เชื่อถือมากยิ่งขึ้น แต่คณะกรรมการสรรหาที่ไม่สามารถที่จะแสดงหลักเกณฑ์แห่งความชอบธรรม เพื่อประกอบถึงดุลยพินิจในการสรรหาดังกล่าวให้เป็นที่ประจักษ์ได้

ประเด็นหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดก็คือว่าคณะกรรมการสรรหาใช้ดุลยพินิจในการสรรหา โดยไม่คำนึงถึงความเป็นตัวแทนอันหลากหลายของกลุ่มคนที่มีอยู่อย่างสมเหตุสมผลและสะท้อน ถึงสัดส่วนที่ควรจะเป็นเพราะเหตุว่าคณะกรรมการสรรหาคัดเลือกเอาแต่ชนชั้นสูง นายทุน นัก

ธุรกิจข้าราชการตำรวจ ทหาร พลเรือนที่มีฐานะทางสังคม คนส่วนใหญ่ที่เป็นคนยากคนจน โดยเฉพาะผู้ใช้แรงงานซึ่งมีจำนวนกว่า 35 ล้านคน กลับถูกมองข้ามไม่ได้รับการพิจารณา ผลของการใช้ดุลยพินิจในการสรรหาที่ไม่ครอบคลุมไปยังบุคคลต่าง ๆ ให้หลากหลายโดยคิดคำนึงถึงเพียงแต่คุณสมบัติของผู้รับการสรรหาที่มีชื่อเสียงเป็นนักธุรกิจ เป็นผู้ที่อยู่ในวงสังคมชั้นสูง ทั้งไม่พยายามที่จะกระจายไปยังกลุ่มคนในระดับล่างซึ่ง

อีกอย่างหนึ่งในองค์กรที่ได้เสนอชื่อมาเป็นจำนวนมากก็ก่อให้เกิดความบกพร่องในการพิจารณาอย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ซึ่งภายหลังจากที่ได้มีการประกาศรายชื่อของสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการสรรหาเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2551 ของการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาชุดแรกแล้วก็ปรากฏว่าได้มีการยื่นหนังสือไปถึงประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งร้องเรียนให้มีการตรวจสอบถึงคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาในหลายประเด็นหลายเรื่อง ในประเด็นหนึ่งที่มีจำนวนสูงถึง 19 คน ก็คือ ประเด็นที่แต่ละบุคคล มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ตามบริษัทต่าง ๆ อันเป็นการต้องห้าม ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา 48 ซึ่งบัญญัติห้ามไว้และเป็นหุ้นส่วน หรือว่าเป็นผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท ที่เข้าคู่สัญญาในลักษณะผูกขาดตัดตอน หรือในบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา 265 บัญญัติห้ามไว้ และความเป็นสมาชิกภาพก็จะต้องสิ้นสุดลง ตามมาตรา 106 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งในกรณีนี้ก็พอมองเห็นได้ว่าคณะกรรมการยังขาดความรอบคอบขาดความรัดกุม การทำงานจึงยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

5.3.2 การใช้ดุลยพินิจพิจารณาความเหมาะสมในการสรรหาจากองค์กรต่างๆ

ในการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาในการสรรหาวุฒิสภาครั้งแรกที่คณะกรรมการสรรหาประกาศรับรองผลเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2551 มีจำนวนมากมายถึง 1,087 องค์กร โดยที่องค์กรต่างๆ นั้น ก็จะมีจำนวนมากที่อ้างสิทธิในการเสนอชื่อบุคคลเข้ารับการสรรหาไปเป็นสมาชิกวุฒิสภาก็น่าจะคิดว่าคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาจะใช้ดุลยพินิจคำนึงถึงอย่างไรเพื่อให้องค์กรเหล่านี้ได้ช้อยุติที่เป็นธรรม และการที่ให้องค์กรเหล่านี้ “ระบุตัวเอง” หรือแจ้งว่าองค์กรของตนเป็นองค์กรในภาคใด ระหว่าง “องค์กรในภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชนภาควิชาชีพ และภาคอื่นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา” จะทำให้ระบบการสรรหามีประสิทธิภาพ หรือมีคุณภาพมากน้อยหรือไม่ เพียงใด โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณลักษณะขององค์กรที่เสนอชื่อนั้น พบปัญหาต่าง ๆ เช่น บางคนถูกเสนอชื่อโดยองค์กรมาก ถึง 26 องค์กร ซึ่งผู้ที่ลงนามเสนอชื่อบุคคลขององค์กรนั้น ๆ ก็ถูกโต้แย้งว่า ไม่เป็นตัวแทนที่แท้จริงขององค์กร นอกจากนี้กฎหมายก็ยังกำหนดให้องค์กรที่เสนอชื่อต้องเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการดำเนินการก็เกิดการขัดแย้งกับวัตถุประสงค์

เช่น สหกรณ์ ถือเป็นองค์กรแสวงหากำไรหรือไม่ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก็มีหนังสือยืนยันว่า วัตถุประสงค์ของการตั้งองค์กรนั้นไม่มุ่งแสวงหากำไร แต่ปรากฏมีคำพิพากษาศาลฎีการะบุว่า การดำเนินกิจการของสหกรณ์มีลักษณะเป็นการแสวงหากำไร ขณะเดียวกันก็มีข้อสังเกตต่อมูลนิธิหรือสมาคมต่าง ๆ ที่เสียภาษีรายปีต่อสรรพากรว่าจะเข้าข่ายเป็นองค์กรแสวงหากำไรหรือไม่ แต่ที่ชัดเจนคือวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยไม่น่าจะเป็นองค์กรเสนอชื่อได้ เพราะเป็นแค่หน่วยหนึ่งของมหาวิทยาลัย แต่ก็มีสิทธิเสนอชื่อแล้วจากรายชื่อองค์กรจำนวนมากมายมหาศาลที่บรรดาองค์กรต่าง ๆ อ้างสิทธิเสนอชื่อเข้ามานั้น คณะกรรมการสรรหาจะมีหลักเกณฑ์กระบวนการวิธีการคัดกรองอย่างไรเพื่อว่าในที่สุดจะได้รายชื่อเหลือ 74 คน ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและประกอบด้วยผู้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ประเด็นเหล่านี้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาก็มิได้ช่วยให้ความกระจ่างแก่สังคมแต่ประการใด

การพิจารณาคุณสมบัติขององค์กรของแต่ละภาค นอกจากแต่ละองค์กรจะมีแนวทางคัดเลือกคนในองค์กรของตน ซึ่งก็ไม่มีข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ชัดเจนว่าจะคัดเลือกกันอย่างไร หากมีผู้ประสงค์ต้องการเป็นกันมากจะป้องกันการบล็อกโหวตอย่างไร และสุดท้ายรายชื่อที่องค์กรของแต่ละภาคส่วนเสนอไปยังคณะกรรมการสรรหาจะเป็นบุคคลที่พึงประสงค์แค่ไหนจะคัดเลือกเอาไว้ 74 คน ด้วยความยากลำบากหรือง่ายเมื่อต้องคำนึงถึงความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเป็นสำคัญนอกจากนี้ยังให้คำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศ สัดส่วนของบุคคลในแต่ละภาคส่วนซึ่งใกล้เคียงกันรวมทั้งการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมด้วยตลอดถึงคุณสมบัติของผู้สมัคร ที่ต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ ตามองค์กร ห้างร้านต่าง ๆ เพราะเหตุว่าผู้ที่ป็นสมาชิกวุฒิสภาถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งต้องไม่มีการกระทำใดในลักษณะที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์นี้คือกฎเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งหากไม่เป็นไปตามนี้ก็จะเกิดปัญหาว่า คณะกรรมการสรรหาได้กระทำการขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

อีกประเด็นหนึ่งในการสรรหาวุฒิสภาครั้งแรก เมื่อคณะกรรมการสรรหาประกาศรับรองผลเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2551 มีหลายบุคคล หลายองค์กรที่ถูกเลือกคัดสรรมาทับซ้อนกัน เช่น แพทย์ พยาบาล ข้าราชการทหารตำรวจ นักกฎหมาย ทนายความ สื่อมวลชน จำนวนมากไป จนทำให้จำนวนสมาชิกวุฒิสภาไปปลุกกันเองในองค์กรที่ต้องการในส่วนอื่น ๆ ที่น่าสังเกตประการหนึ่งก็คือ การที่ไปพิจารณาสรรหาเลือกเอาองค์กรสถานีวิทยุแห่งชาติ (สนช.) มามากถึง 8 คนทำให้ภาพของความสัมพันธ์ระหว่างสถานีวิทยุแห่งชาติ กับคณะกรรมการสรรหา ภายหลังการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น และในการประกาศรับรองผล

ของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาในครั้งที่สอง เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2550 มีอดีตรัฐมนตรี
วุฒิสภาที่เคยได้รับการสรรหาในครั้งที่หนึ่ง ได้รับการประกาศรับรองผลให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาต่อ
อีกครั้งหนึ่งถึงจำนวน 30 คน ทั้ง ๆ ที่ผลงานที่ผ่านมาไม่ได้โดดเด่น จึงทำให้เกิดข้อสงสัยว่า
คณะกรรมการสรรหามีเกณฑ์อะไรในการพิจารณา แม้รัฐธรรมนูญจะมีบทเฉพาะกาลเว้นไว้ให้
ได้รับการสรรหาได้อีก แต่แท้จริงเจตนารมณ์ของกฎหมายไม่ต้องการให้ได้รับการสรรหาต่อเนื่อง
ดำรงตำแหน่งเกิน 6 ปี เว้นแต่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์จริง ๆ

และที่น่าพิจารณาก็คือมีหลายองค์กรที่กิจกรรมน่าจะไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับหน้าที่
สมาชิกวุฒิสภาเท่าใดนัก เช่น สมาคมนักเรียนเก่าต่าง ๆ มูลนิธิศิษย์เก่าต่าง ๆ สมาคมอัสสัมชัญ
สมาคมต่อเรือฯ นิติบุคคลอาคารชุดเช่น จูรีปาร์ค เป็นต้น ที่น่าสงสัยและกังขามากที่สุดก็คือ
หอการค้าไทย-นอร์เวย์ ที่คณะกรรมการสรรหาฯ เห็นว่า มีความเหมาะสมกว่าอีกพันกว่าองค์กร
แบบไทยแท้มากน้อยเพียงใด ในขณะที่ผู้บริหารไทยกว่า 64 ล้านคน มีองค์กรที่ทำหน้าที่ด้านการ
คุ้มครองผู้บริโภคกว่า 10 องค์กร แต่ละองค์กรทำงานด้านนี้มายาวนานกว่าห้าปีหรือสิบปี ได้เสนอ
ตัวเข้ารับการสรรหาแต่กลับถูกละเลยไม่ได้รับเลือกแม้แต่คนเดียว คณะผู้สรรหากลับไปให้น้ำหนัก
องค์กร/บุคคลที่ยกตัวอย่างข้างต้น หรือบุคคลซึ่งสมัครและได้รับการสรรหา ปรากฏว่าเป็นองค์กร
ที่เข้าชื้อกันอย่างน้อย 2 องค์กร แต่ยังไม่ได้รับการคัดเลือกถือเป็นการเอาเปรียบองค์กรอื่น ๆ เช่น
นายชลิต แก้วจินดา องค์กรที่เสนอคือสมาคมชาวไร่ไถ่ยลุลพระยาพิชัย และมหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรดิตต์ หรือกรณีนายอ โนทัย ฤทธิ-ปัญญาวงศ์ เสนอชื่อโดยหอการค้าจังหวัดชลบุรี และ
สภาอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี เป็นต้น

และมีข้อที่ควรพิจารณาอีกประการหนึ่งคือสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการสรรหาโดย
องค์กรที่เสนอชื่อตนเอง โดยที่ตนเองไม่ได้เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์หรือตัวแทนของ
องค์กรนั้นจริง ๆ คือไม่ได้ประกอบอาชีพนั้น เป็นแต่เพียงสมาชิกขององค์กรเท่านั้น ซึ่งถือว่าไม่ได้
เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นตัวแทนของกลุ่ม
ผลประโยชน์หรือตัวแทนขององค์กรที่ประกอบอาชีพ หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญตามลักษณะของ
องค์กรนั้นจริง ๆ เช่น รัฐธรรมนูญต้องการให้องค์กร สมาคม เสนอคนที่เป็นตัวแทนจริง ๆ เพื่อให้
เกิดความหลากหลาย แต่ปรากฏว่า ความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น เช่น ในการประกาศรับรองผล
ของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาในครั้งที่สอง เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2550 พล.ต.อ.จงรัก
จุฑานนท์ อดีต รอง ผบ.ตร. ถูกเสนอชื่อจาก 2 องค์กร คือ สมาคมปศุสัตว์ไทย ที่เสนอในภาคอื่น
และ สมาคมผู้ประกอบการพืชผักผลไม้ไทยเสนอชื่อในฐานะองค์กรภาควิชาชีพ ซึ่งเมื่อพิจารณา
แล้วเห็นว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อกับองค์กรที่เสนอชื่อไม่ได้มีแสดงออกโดยความเป็นตัวแทนของ
องค์กรนั้นจริง และคณะกรรมการสรรหาก็ได้ประกาศรับรองผลให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเป็น

สมาชิกรัฐสภาแล้ว นอกจากนั้น ผลการรับรองสมาชิกรัฐสภาที่มาจากการสรรหาครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2554 สมาชิกรัฐสภาที่มาจากการสรรหาในครั้งนี้ไม่มีมุสลิมเลยทั้ง ๆ ที่มีการเสนอให้คณะกรรมการสรรหาคัดเลือกถึง 22 องค์กร

จากการสรรหาสมาชิกรัฐสภาทั้งสองครั้ง คณะกรรมการสรรหาทั้ง 7 คน คงต้องตอบสังคมเรื่องดังกล่าวนี้ให้ได้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเชื่อถือและศรัทธามากขึ้น เพราะคำถามนี้เข้าใจว่าผู้คนในสังคมไทยก็คงอยากได้คำตอบพร้อมเหตุผลที่รับฟังได้และอย่างที่เข้าใจตามคำกล่าวข้างต้นว่าการสรรหาสมาชิกรัฐสภาสรรหาไปเพื่อทำหน้าที่อะไร บุคคลที่ได้รับการสรรหาจกต้องมีองค์ความรู้เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในสภา สมาชิกรัฐสภาต้องมีประสิทธิภาพศักยภาพมากพอควรจึงจะสามารถไปกลั่นกรองกฎหมายในรัฐสภาไปตรวจสอบและควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารตลอดถึงการที่จะไปแต่งตั้งหรือถอดถอนบุคคลใดสมาชิกรัฐสภาต้องมีความรู้รอบด้านอย่างสมเกียรติและสมศักดิ์ศรี จึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างภาคภูมิใจ

ดังนั้น การใช้ดุลยพินิจพิจารณาความเหมาะสมในการสรรหาสมาชิกรัฐสภาจากองค์กรต่างๆ คณะกรรมการสรรหาต้องให้วิจาณญาณอย่างรอบคอบเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน การให้โอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศ สัดส่วนของบุคคลในแต่ละภาคส่วนซึ่งใกล้เคียงกันรวมทั้งการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมด้วย ตลอดถึงคุณสมบัติของผู้สมัคร ที่ต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ แต่ผลที่ออกมากลับไม่เป็นที่พึงประสงค์ทั้งหมด จึงเป็นผลรวมแห่งข้อสงสัยในมาตรฐานกระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา ว่าใช้เกณฑ์อะไรในการสรรหา ซึ่งที่สุดแล้วคณะกรรมการสรรหาสมาชิกรัฐสภาที่ไม่สามารถที่จะเปิดเผยเกณฑ์และให้ข้อมูลในการสรรหาต่อประชาชนได้ เพราะไม่แน่ว่าหากเมื่อเปิดเผยแล้ว ผู้ที่เข้ารับการสรรหาสมาชิกรัฐสภาและประชาชนส่วนใหญ่จะสามารถยอมรับเกณฑ์การพิจารณาของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกรัฐสภาได้หรือไม่ และเมื่อพิจารณาจากผลของการสรรหา คือสมาชิกรัฐสภาที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการสรรหาทั้ง 7 คนแล้ว ก็ยังมีข้อสงสัยจากประชาชนทั่วไปว่าสมาชิกรัฐสภาทั้ง 74 คนที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการสรรหาทั้ง 7 คน นั้นมีคุณสมบัติที่ดีที่สุดจากจำนวนบุคคลที่องค์กรต่าง ๆ เสนอชื่อไปแล้วหรือ เพราะเสียงสะท้อนจากนักวิชาการและสื่อต่าง ๆ ยังไม่ยอมรับบุคคลบางคนที่คณะกรรมการสรรหาให้การรับรอง และยังคงมองว่าการสรรหายังมีข้อบกพร่องในการพิจารณาให้ได้บุคคลที่ครอบคลุมทุกองค์กร และให้ได้บุคคลที่มีความเหมาะสมมากกว่าผลที่ออกมา

ดังนั้น เมื่อพิจารณาความชอบธรรมตามเกณฑ์มาตรฐานในการสรรหาสมาชิกรัฐสภาของคณะกรรมการสรรหาแล้ว พบว่าในแง่ของกฎหมายคณะกรรมการสรรหาไม่มีการกระทำที่จง

ใจละเมิดต่อกฎหมาย แต่ในแง่ของการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย หรือให้เกิดความรอบคอบเป็นธรรมนั้น ยังมีความพบพร่องในส่วนนี้อยู่

